

MATTHIAS FLACIUS ILLYRICUS, THE YOUNGER, PROFESSOR PHILOSOPHIAE ET LOGICAE ARISTOTELIS AND PROFESSOR OF THE PRACTICAL MEDICINE

Mohorović, Lucijan

Source / Izvornik: **Liječnički vjesnik, 2012, 134, 242 - 245**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:184:238514>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of
Medicine - FMRI Repository](#)

MATIJA VLAČIĆ ILIRIK MLADI,
PROFESOR FILOZOFIJE I ARISTOTELOVSKE LOGIKE
I PROFESOR PRAKTIČNE MEDICINE

**MATTHIAS FLACIUS ILLYRICUS, THE YOUNGER, PROFESSOR PHILOSOPHIAE
ET LOGICAE ARISTOTELIS AND PROFESSOR OF THE PRACTICAL MEDICINE**

LUCIJAN MOHOROVIĆ*

Deskriptori: Povijest medicine 16. stoljeća; Filozofija – povijest

Sažetak. O životu i radu Matije Vlačića mladega (Matthias Flacius Illyricus junior) još nemamo dovoljno podataka o tijeku njegovih studija, kao ni o aktivnosti kao liječnika i sveučilišnog profesora. Ovaj je prikaz rezultat kompilacijskih, ali dije-lom i osobnih istraživanja s namjerom da bude doprinos i poticaj za daljnja proučavanja života i rada Matije mladega. Prema osobnim i drugim istraživanjima, danas znamo da je on za života objavio 17 radova, tj. 5 više nego što je bilo evi-dentirano 2001. g. Matija Vlačić mladi rođen je 12. rujna 1547. g. u Braunschweigu. Kada je Matija navršio 15 godina (1562. g.), otac ga šalje u Strassburg na studij filozofije a prema navodu web-stranice »Matthias Flacius Illiricus«, Narodni muzej Labin, 2010, on upisuje i studij medicine. Noviji podaci upućuju da on nastavlja studij medicine u Tübingenu 1564. godine. Matija mladi dolazi u Rostock u kolovozu 1572. g., gdje 1. travnja 1574. g. postaje magistar filozofije, a iste je 1574. g. u Rostocku upisan kao student medicine. Matija 27. travnja 1579. g. predaje na Filozofskom fakultetu, da bi iduće, 1580. g., postao profesorom. Samo godinu kasnije, 23. rujna 1581. g., u 34. godini života postaje Doctor Medicinae, obra-nom rada »De catarrho; ward darauf zum Dr Med prom.«, kada na Sveučilištu u Rostocku 1592. g. Katedru filozofije zamjenjuje Medicinskom, postavši tako profesorom praktične medicine. Matija Vlačić mladi umire 27. 4. 1593. u svojoj 46. godini.

Descriptors: History, 16th century; Philosophy – history

Summary. The aim of this paper is to offer some new information on the life and work of Matthias Flacius Illiricus the Younger, especially concerning his activity as a medical doctor and university professor. According to our present know-ledge, he published 17 of his writings during his lifetime. Matthias Flacius the Younger was born on September 12, 1547 in Braunschweig. His mother Elisabeth had 11 more children with Matthias Flacius the Elder. When Flacius the Younger was 15 (in 1562), his father sent him to Strassburg to study philosophy. According to some scholars (Waltraut Wienke, 2001), Flacius the Younger arrived to Rostock in August 1572 and was granted the title of magister philosophiae on April 1, 1574. According to the sources, that very year he was enrolled at the Faculty of Medicine in Rostock. On April 27, 1579 he was mentioned as lecturing at the Faculty of Philosophy, where he became Philosophiae & Logicae Aristotelis doctor in 1580. It is interesting that only a year later on September 23, 1581, when he was 33 years old, he became Doctor Medicinae by defending a dissertation entitled »De cattarrho; ward darauf zum Dr Med prom.«. In 1592 he exchanged his position at the Philosophy Chair in Rostock for the medical one, becoming a professor of Practical Medicine. Matthias Flacius the Young-er died on April 27, 1593, when he was 46 years old.

Liječ Vjesn 2012;134:242–245

**Društvene, gospodarske i kulturne značajke u Labinu
u vrijeme odrastanja Matije Vlačića starijega**

Prihvatanjem »Privilegija«, temeljnog sporazuma o mir-nom priključenju Serenissimi 1420. godine otvara se Labi-nu, zbog njegova geostrateškog položaja, perspektiva dru-štvenoga, gospodarskog i kulturnog napretka. Stara gradska jezgra intenzivno se širi, podižu se nove stambene i javne zgrade s tipičnom venecijanskom arhitekturom i arhitekton-skim detaljima. Grad Labin postepeno mijenja svoj ruralni karakter, postaje važno zanatsko središte u Istri, u kojem se javlja interes i za umjetničko stvaralaštvo i za zdravstvenu zaštitu, primjerenu onodobnim prilikama, o čemu svjedoče radovi autora našeg podneblja.¹⁻⁵ Tijekom 16. stoljeća naj-važniju ulogu imaju bogate plemićke obitelji i istaknuti čla-

novi Gradskog vijeća kao Battiala-Lazzarini, Luciani, Scampichio, Lius, Lucas, Quarengo, Negri, Manzoni, Ca-lioni, Manzini, Dragogna, Francovich i dr. Gradsko vijeće (24 člana) sastajalo se najmanje jedanput na mjesec. Broj i zanimanja osoba koje su bile na teret gradske blagajne po-kazatelj su gospodarskog stupnja razvoja i prioriteta aktiv-nosti Gradskog vijeća i unutar gradskih zidina i na pri-padajućem teritoriju autohtone Labinščine koju čine sam

* **Katedra za zdravstvenu ekologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Opstetričko-ginekološka primarna zaštita, Labin** (prim. dr. sc. Lucijan Mohorović, dr. med.)

Adresa za dopisivanje: Prim. dr. sc. L. Mohorović, Creska 2, 52221 Rabac, e-mail: lucijan.mohorovic@pu.t-com.hr

Primljeno 3. rujna 2011., prihvaćeno 28. rujna 2011.

grad Labin uz još 4 župe (Sv. Martin, Sv. Nedelja, Sv. Lovreč, Sv. Lucija Skitača). Na teret gradske blagajne bili su osim podestata još 2 suca, 2 prokuranta, 1 pravnik, 2 advokata, 1 računovođa, 2 pregledača mesa i ribe, 1 urar, 1 učitelj, 1 orguljaš, 1 poreznik, 2 dacijara, 2 sudska službenika, 1 komandir, 1 svećenik, 1 zdravstveni pomoćnik, 1 sanitarni inspektor s 2 zamjenika te 1 ljekarnik i 1 liječnik. Zanimanja zaposlenika potvrđuju visok stupanj organiziranosti gradske uprave u kojoj posljednju riječ ima venecijanski podestat jer se gubitkom nekih prava iz »Privilegija« podestat više nije mogao birati iz kruga domaćih uglednika. Njegova je riječ bila odlučna u sferi crkvenih, političkih, administrativnih, trgovačkih i ostalih poslova, osobito u nadzoru stanja u tradicionalno razvijenom stočarstvu, najunosnijoj grani Labinsčine te ribarstvu, obrtništvu, upravljanju šumama i konačno u ubiranju poreza od ovih djelatnosti. Labin, kao i Venecija, već početkom 16. stoljeća provodi preko sanitarnih organa i liječnika razne mjere zdravstvene zaštite. Labin je stalno, uz iznimke kriznih ili nerodnih godina, prema dostupnim podacima gradskog arhiva, sklappao ugovore s liječnicima i ljekarnicima, koji bi, katkad zbog visina plaće, prekidali ugovore. Pritisnuto prijetnjama bolesti koje su se širile, Gradsko je vijeće moralo činiti ustupke, povećavajući plaće, ali prihvaćajući i druge zahtjeve, kako bi osiguralo stalnu prisutnost liječnika i ljekarnika. Iz arhivske građe vidi se tako da je 1569. godine izabran dr. Zuanne Milotto iz Venecije, ali nezadovoljan ponuđenom plaćom od 100 dukata, uz uvjet da dvije godine obavlja pregled besplatno, nije ni došao u Labin. Kada je dr. Prosperio Bergarucio prije isteka ugovora otišao iz Labina (29. rujna 1575), Vijeće je, zbog »opasnih prijetnji bolesti« primilo dr. Benetta Paduana, Židova (»ebreo«) kojemu su ugovorom odredili plaću od 130 dukata uz obvezu da ne smije napustiti grad bez odobrenja.⁶

Gradno je da su neke bogatije obitelji otkupljivale komad po komad zemlje, tako da su pomalo seljaci od posjednika postali koloni, napoličari ili takozvani »Soči«, koji su na »zotkamak«, odnosno iznajmljenim imanjima, kućama i stajama s obiteljima obrađivali zemlju i dijelili urod »napola« s vlasnikom imanja, što je u onodobnome feudalnom sustavu bila stanovitava posebnost, koja zaslužuje pozornost povjesničara ekonomske misli.

Grad je i prije dolaska Venecije imao liječnika koji se školovao u Padovi,⁷ a zaslugom svog uglednog građanina, plemića Mattea Scampicchia, Labin je već 1485. godine otvorio prvu bolnicu za nepokretne bolesnike (»era stato fondato per testamento un ospedale degli infermi«), koja je opstala niz stoljeća. Otvara se škola na prvom katu iznad stare lože, a osnivanjem »fontika«, tj. žitnog skladišta 1539. g., Labin dobiva prvu socijalnu instituciju koja ima presudnu ulogu u ublažavanju gladi i posljedica nerodnih godina s obvezom vraćanja jednake količine žita u fontik. Labin tako postaje atraktivan zbog svojega naglog razvoja, pa je stoga razumljiva težnja pojedinaca iz hrvatskog puka u župama da se mognu grada i lagodnijega gradskog života uz istodobno prihvaćanje dominantnog talijanskog jezika i kulture. Povijesno je relevantno istaknuti da istodobno u sela Labinsčine Venecija doseljava nove obitelji, pogotovo u župe Sv. Martin i Sv. Nedelja. Ovdje Venecija naseljava talijanske obitelji (Zuliani, Sandomenigo, Baschiera, Derossi, Donada, Tirelli, Gobo i dr.) koje se s vremenom stapaju s hrvatskim življem, poprimajući njegov govor i običaje, postavši, tako dio hrvatskoga seoskog korpusa. Prema tomu, nepobitna je činjenica da su na prostorima Labinsčine procesi akulturacije tekli dvosmjerno već u 16. stoljeću i potvrđuju biološku zakonitost zajedničkog življenja.

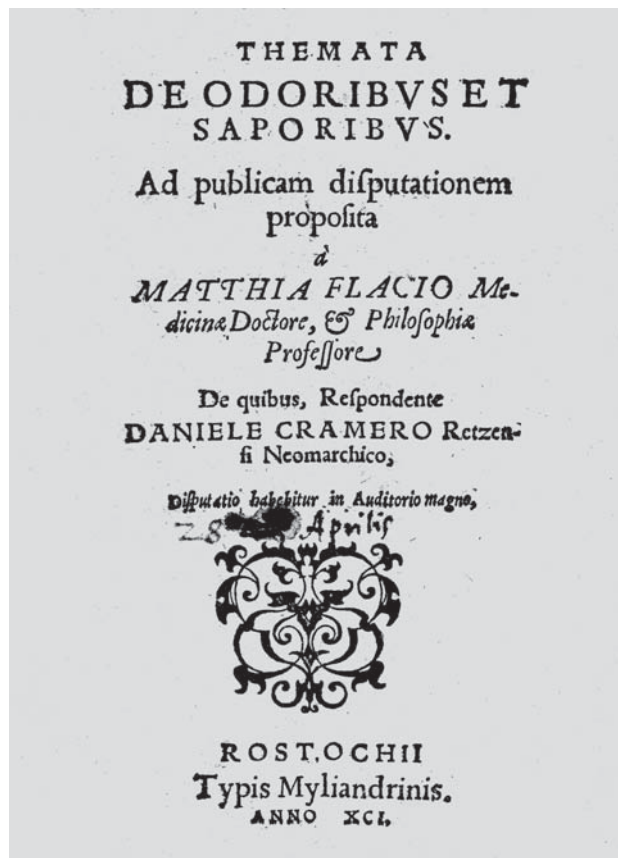
Kratak prikaz životnog puta Matije Vlačića mlađega

Matija Vlačić Ilirik mlađi najstariji je sin Matije Vlačića Ilirika (Labin, 1520–Frankfurt, 1575). Rodio se 12. rujna 1547. u Braunschweigu gdje su otac i majka privremeno boravili kao izbjeglice, kada su čete Mauricija Saksonskog upale u Wittenberg, 6. studenoga 1546. g. i kada se Sveučilište privremeno zatvorilo. Smirivanjem ratnog vihora obitelj se vraća u Wittenberg gdje Matija nastavlja s prisilno prekinutim radom na Sveučilištu. Matija mlađi s obitelji seli se iz mjesta u mjesto pa ga 1562. u 15. godini života, otac šalje na Sveučilište u Strassburg gdje upisuje studij filozofije. Prema nekim izvorima Matija mlađi u Strassburgu upisuje i medicinu.⁸ Vlačić stariji sklopio je prilikom boravka u Tübingenu (1540–1541.) blisko prijateljstvo s prof. Leonhardom Fuchsom, doktorom medicine i izvanrednim botaničarom koji je imao velike sklonosti prema protestantizmu. Kao liječnik izuzetnih sposobnosti bio je počašćen prijemom na Sveučilištu u Tübingenu, gdje zaslugom Ulricha, vojvode od Württemberga, neprekidno radi uz dobru plaću i potporu od 1535. pa do smrti 10. svibnja 1566. Isticao se uspješnim liječenjem oboljelih od kuge i otkrićem djelotvornih biljnih lijekova. Čini se da je očevo poznanstvo s prof. Fuchsom bilo presudno u životnom putu mladog Matije, što dokazuje dokument koji navodi da je Matthias Flacius junior 1564. godine, upisan na Sveučilište u Tübingenu, gdje, želeći istaknuti svoje podrijetlo, dodaje svom imenu i prezimenu nadimak Illyricus, upravo na Sveučilištu gdje je i njegov otac studirao 1540. i 1541. g.⁹ U dokumentu se ne navodi koji studij, ali je po svemu sudeći to bio studij medicine. U prilog toj tvrdnji ide i podatak da je on u Tübingenu 1566. objavio »Upute za javnozdravstvene mjere protiv kuge«, koje sasvim sigurno nije mogao apsolvirati kao student filozofije. Grmek u Medicinskoj enciklopediji pripisuje ovaj rad Matiji Vlačiću starijemu, očito zbog nepoznavanja novijih rezultata istraživanja, ali i nepoznavanja prilika 60-ih godina 16. stoljeća kada Vlačić stariji, zbog sukoba sa svojim neistomišljenicima, boreći se za egzistenciju, često mijenja mjesta boravka i rada. Tako Matija stariji, nakon protjerivanja iz Jene 1562. g., dolazi u Regensburg gdje radi do 1566. g. U međuvremenu radi u Urachu, odakle 1563. g. posjećuje Veneciju preko Štajerske i Kranjske i vjerojatno svoj Labin,¹⁰ da bi se 1564. g. opet našao u Urachu. Od 1567. g. slijede godine progonstva u Antwerpen i Strassburg, da bi se 1573. g. konačno doselio u Frankfurt. Ovo »putešestvije« Matije starijeg dovoljno uvjerljivo potvrđuje našu tezu o autorstvu Matije mlađega i demantira autorstvo navedeno u Medicinskoj enciklopediji.

Da je Matija stariji imao afiniteta prema medicini, uočava se iz popisa članova uredništva za pripremu izdavanja Magdeburških centurija, gdje je između šestorice naveden i Martin Copus, Medicinae doctor, te da se, nakon dolaska u Frankfurt 1573. g., družio s prof. Adamom Lonitzerom, koji ga je uostalom i dugo liječio.

Tomaso Luciani¹¹ objelodanjuje sudski dokument o testamentu Matijine sestre Celie Francovich, ali citira i pismo Matije starijega u kojem navodi da je 1569. godine u Labin poslao »jednog sina«, što je po svemu sudeći to mogao biti najstariji sin Matija, kojemu je otac dao priliku upoznati svoju rodnu grudu, koju je s ponosom nazivao »Histrina mea dulcissima Patria«! Matija mlađi je kao student bio pod jakim utjecajem očeva naukovanja, ali, vjerojatno i radi stjecanja novih saznanja o kugi i prikupljanja iskustva talijanske medicine, očevu je odluku rado prihvatio.

U kolovozu 1572. g. Matija Vlačić mlađi dolazi u Rostock, gdje 1. travnja ili 25. kolovoza 1574. g. postaje magi-

Slika 1 – Figure 1. UB Rostock: RU phil. 1591 Flacius

star filozofije. Zapisi govore da je 1574. g. u Rostocku upisan kao student medicine te da se 27. travnja 1579. g., nalazi na Filozofskom fakultetu u Rostocku, gdje je 1580. g. imenovan za profesora Philosophiae & logicae Aristotelis i uspješno predavao dijalektiku i retoriku (posebno Aristotelovu i Ciceronovu).

Nakon godine dana, 23. rujna 1581, u svojoj 34. godini života postaje doktor medicine obranom rada »De catarrho«. Vrlo je vjerojatno da je usporedno studirao i filozofiju i medicinu, koja mu je očito bila životni cilj. Recentno je pribavljen važan i posve novi podatak iz arhivske građe Državnog arhiva Wolfenbüttel u kojem je sačuvano nešto dokumenata o »Matthiasu Flaciusu, sinu teologa Matthiasa Flaciusa Illyricusa (1520–1575)«. Jedan dokument iz pohranjene korespondencije između Flaciusa mlađeg i Rectorata Sveučilišta Helmstedtu dokazuje da su 1586. godine vođeni pregovori o eventualnoj Flaciusovoj nastavničkoj aktivnosti kao predavača na Sveučilištu ali do zaposlenja očito nije došlo.¹² No kako u ovom dokumentu nije naznačeno o kojoj se nastavničkoj aktivnosti radi, pretpostavka da je tražio mogućnost da drži predavanja iz praktične medicine uvjerljiva je, jer je, upravo u to vrijeme, Matija u Rostocku na Sveučilištu vodio Katedru i predavao filozofiju. Matija mlađi postiže svoj životni cilj tek 1592. godine, kada u Rostocku zamjenjuje Katedru filozofije Medicinskom i postaje profesorom praktične medicine u istoj ustanovi. Ingrid Ehlers potvrđuje da je Matija Vlačić mlađi umro 27. travnja 1593. g., u svojoj 46. godini u Rostocku, u kojem je proveo 21 godinu svoga znanstveno-nastavnog važnog i plodnog života. Rektor Sveučilišta u Rostocku

održao je 30. travnja posmrtni govor koji je tiskan iste godine.¹³

Sud o znanstvenoj vrijednosti Vlačićeva djela

Matija Vlačić mlađi izašao je kao liječnik i filozof relativno kasno iz anonimnosti. Sigurno je da je tomu razlog što je njegov otac svojom intelektualnom sposobnošću i energijom skrenuo pozornost svjetske znanstvene i teološke javnosti. U stručnoj medicinsko-povijesnoj literaturi spominju ga Salamom i veliki francuski leksikon u »Biographie médicale«, Paris, 1820, zatim Blanck u svom radu »Die Mercklenburgischen Ärzte von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart« 1874. g. te August Hirsch, koji u »Die biographischen Lexicon der hervorragenden Ärzte aller Zeiten und Völker, 1885.« spominje zapis o profesoru medicine Matthiasu Flaciusu Illyricusu, što posve razumljivo ne odgovara identitetu Matije starijega, filozofu i najistaknutijem Lutherovu sljedbeniku.

Prvi i najvažniji znanstvenik u nas, zaslužan za promociju Matije Vlačića mlađega, jest prof. Mijo Mirković. Vrijedni su spomena i radovi L. Glesingera u Obzoru i Liječničkom vjesniku 1938. g. te V. Bazale 1943.^{14–16} Vrlo vrijedan prilog o Matiji Vlačiću mlađem dao je prof. Mirko Dražen Grmek, kasniji dopisni član HAZU i profesor povijesti bioloških znanosti u Ecole pratique des hautes études – na Sorboni, koji objavljuje prikaz o Matiji mlađem u Liječničkom vjesniku 1947. god.¹⁷ Grmek kao autor opisa o Vlačiću mlađem u Medicinskoj enciklopediji,¹⁸ tvrdi da mu je za života objavljeno samo jedno djelo (»Commentarium physicorum de vitae et morte, Libri quattuor, Frankfurt 1584«) te da mu je drugo djelo objavljeno posmrtno u Rostocku 1594. g. Grmek također komentira stavove liječnika pristalica anatomskih i fizioloških tumačenja, tvrdeći da u svojim radovima Vlačić mlađi daje više prostora skolastičkim diskusijama i filozofskom umovanju kao najvažnijem instrumentu liječnika, pripisujući to njegovu teološko-filozofskom vrhunskom obrazovanju, a kao posljedica toga slijedi nedostatak znanstvenih opservacija i kritičkih osvrti na konkretne medicinske probleme. Po njima Matija mlađi nije osjetio preokret koji se zbio u 16. stoljeću u medicini, a koji se temelji na neposrednom promatranju ljudskog tijela i okolne žive prirode. Zahvaljujući suvremenim istraživačima lika i djela Matije Vlačića starijega, sve se više javlja i interes za djelovanje Matije mlađega. Istaknuti znanstvenici, koji su se posvetili jednim dijelom proučavanju života i rada Matije mlađega, utvrdili su da danas poznajemo 17 objavljenih radova, što znači 5 objavljenih radova više negoli što sam 2001. godine registrirao u svojem istraživanju. Posebno ovom prigodom ističem prezentaciju Ivana Kosića,¹⁹ koji je uočio da Matija mlađi u svom djelu proučava procese starenja i umiranja (XVIII. Disputationes partim physicae partim medicae. In academia Rostochiensis propositae a Matthia Flacio... Quarum catalogum inuenies post epistolam dedicatarum, Rostocii: Myliandri, 1591) te da u raspravama iznosi medicinske probleme pronalaznja uzroka zaraznih bolesti, ističe vrijednost simptoma bolesti, raspravlja o tumorima, čirevima, nepravilnostima u prehrani itd. Matiji mlađemu izuzetno su važne i rasprave o počelima kao što su procesi truljenja, probave, o osjetilima, ali se osvrće i na potrebu rasprava u teologiji i u filozofiji te u ostalim disciplinama, kako bi argumentima pridonijeli razjašnjenju proturječja i zabluda. Kao liječnik praktičar i profesor na Sveučilištu u Rostocku, ali i kao autor znanstvenih rasprava, energično se suprotstavljao srednjovjekovnom galenizmu i arapskim autorima. Zalaganje Matije mlađega

za primjenu aristotelovske logike i medicinskog humanizma u praktičnoj medicini znanstveno ne opravdava ocjenu o »zakasnjelom izdanku skolastike«, to više što mu sav raspoloživi fundus objavljenih radova nije kompetentno proučen i objelodanjen, što može biti presudni izazov i poticaj za daljnja znanstvena istraživanja.

U spomen 417. obljetnice smrti Matije Vlačića Ilirika mlađega, na dan 27. travnja 2010. Rad prezentiran na 3. međunarodnom znanstvenom skupu »Matija Vlačić Ilirik« održanom u Labinu 22–23. 4. 2010.

L I T E R A T U R A

1. *Stemberger H.* Labinska povijesna kronika. Labin: Narodni muzej Labin; 1983, str. 29.
2. *Žic N.* Etnički sastav grada Labina nekad i sada. Riječka revija, II, Rijeka, 1953, str. 149–151.
3. *Bertoša M.* Pučanstvo Labina u Vlačićevu doba. Vjesnik povijesnih arhiva u Rijeci i Pazinu, XX, Rijeka, 1977, str. 115.
4. *Mirković M.* Matija Vlačić Ilirik. JAZU, knjiga 50. Zagreb, 1960. str. 12.
5. *Vorano T.* Labin u Vlačićevu doba u spisima Bartolomea Gervasia, svećenika, suca i notara od 1525. do 1550. god. Znanstveni skup »Matija Vlačić Ilirik«, Labin, 2010.
6. *Mohorović L.* Socioekonomski utjecaj na priraštaj pučanstva Labinšćine od 1869. do 1910. god. (magistarski rad). Rijeka: Sveučilište u Rijeci; 1983, str. 49.
7. *Cella S.* Albona. Libreria editrice L. Capelli. Trieste, 1967. str. 30.
8. www.flacius.net. Matthias Flacius Iliricus Junior. Narodni muzej Labina.
9. *Elze T.* Die Univ. Tübingen und die Studenten aus Krain. Nachdr. d. Ausg. Tübingen 1877. – M? 1977. IV, 142, 8 S. Abb. (Geschichte, Kultur u. Geisteswelt d. Slawen 14).
10. *Hohnjec N.* Matija Vlačić Ilirik, Kontraverzist, bibličar, Zagreb, 1995, str. 387.
11. *Luciani T.* Mattia Flacio. Notizie e documenti. Nuove prove, 1, Pula, 1869.
12. NLA-Staatsarchiv Wolfenbüttel, Forstweg 2, 38302 Wolfenbüttel; broj narudžbe: 37 Alt (Universität Helmstedt) br. 374.
13. Leichenprogramm für Matthias Flacius, Mediziner und Philosophiae professor in Rostock. (Academia Rostochiensis; Programmata Funeraria) Vlricvs Dei Gratia Haeres Norvegiae, Dux Slesvici, Holsatiae, Stormariae & Dithmarsiae, Comes in Oldenburg & Delmenhorst: Rector Academiae Rostochiensis: Evocatus est ex statione sua, et miseris huius vitae, vir ingenii et virtutis gloria clarissimus MATTHIAS FLACIUS Illyricus, Medicinae Doctor et in hac Academia Philosophiae Professor ... – Rostock, 1593. – [2] Bl.; 2°.
14. *Glesinger L.* Matija Vlačić ml. Obzor, 28. V. 1938.
15. *Glesinger L.* Hrvati kao profesori medicine na stranim sveučilištima. Liječ Vjesn 1938;60:572.
16. *Bazala V.* Povijest medicine u hrvatskim zemljama. Zagreb, 1943, str. 269–270.
17. *Grmek M. D.* Matthias Flacius Illyricus jun., medicinae doctor et in Rostochiensium academia professor. Liječ Vjesn 1947;69:394–5.
18. *Grmek M. D.* Matija Vlačić Ilirik. Medicinska enciklopedija. Sv. VI, 1970, str. 567.
19. *Kosić I.* Matija Vlačić Ilirik (II) sa dodatkom o Matiji Vlačiću Iliriku mlađem. Zbornik radova s Drugoga međunarodnog skupa XVIII. Labin, 2006.

P R I L O G

Bibliografija

1. Elegia de febr. Scripta a Matthia Flacio...s. I. (1571).
2. Amolito XX. errorum, quos Heshusius Illyrico falso objicit. Examen novae D. Musaei de peccato originali sententiae. Matth. Fl. Illy. filius (Islebiae: Andream Petri, 1572. 22 Julij.).
3. Aestimatio materiae medicae utriusque generis (1574).
4. Tabulae in dialecticam. Continentes praepcepta ad finem artis maxime necessaria. Editae a M. Matth. Fl. juniore (Rostochii: Stephanus Myliander [Stephan Mølleman], 1579). S posvetom Johannesu Hobenu.
5. Disputatio physica, Complectens causas longae et brevis vitae, omnibus viventibus communes. Ad librum Aristotelis, cui de longitudine & brevitate vitae titulus est. Scripta a Matth. Fl. juniore (Rostochii: Myliander, 1580).
6. Propositiones de catarrho. Praes. H. Brucaeo (Rostochii, 1581).
7. Commentariorum physicorum de vita et morte, libri quattuor, in quibus ea, quae eiusdem argumenti ab Aristotele & Galeno, caeterisque tum Philosophis tum Medicis breviter sparsim obscuriusve tradita sunt, expeditiori methodo copiosius explicantur. Autore Matthia Ill. f. Flacio. Cum gemino et accurato ind. Medicine Doctore, et in... Rostochiensium Academia Professore (Francoforti ad Moenum: Corvinus, 1584).
8. Propositiones continentes demonstrationem quattuor elementorum, Ignis, Aeris, Aquae et Terrae. Quod ex his omnia alia corpora sub Luna sunt, constituentur et coalescant, in aque vicissim dissolvantur: ad publicam disputationem editae, quas: praeside D. Mathia Flacio defendere conabitur Henricus Pauli Rostochiensis (Rostochii: Miliandrinis, 1589).
9. XVIII. Disputationes partim physicae partim medicae. In academia Rostochiensis propositae a Matthia Flacio... Quarum catalogum inuenies post epistolam dedicatarum (Rostochii: Miliandri, 1591).
10. Themata de odoribus et saporibus/ ad publicam disputationem a Matthia Flacio ... de quibus, Respondents Daniele Cramero (Rostochii: Mølleman, 1591).
11. Opus logicum in Organon Aristotelis Stagiritae, summi philosophi omniumque Peripateticorum facile Principis absolutissimum et tam doctibus quam discipulis utilissimum sane ac per quam necessarium. Constans Libris XIII. Nempe: Logicae Generalis Libris VI, Apodictices Libris III, Dialectices Libris III. Autore Matthia Flacio, Doct. Medic. in Schola Rostochiensis ... olim Professore (Francoforti: Nicolai Bassaei [Nikolaus Basse], 1593).
12. Themata de Concoctione et cruditate. Matthias Flacius praeside. Iohannes Bacmeisterus Resp. (Rostochii: Stephan Myliandrum, 1594). Bacmeister, Johann (1563–1631).
13. Disputationes XVIII. partim physicae, partim medicae. In academia Rostochiensis propositae (Rostochii: Stephan Myliandrum, 1591).
14. Disputationum partim physicarum, partim medicarum. Ed. 2 (Rostochii: Stephan Myliandrum, 1602).
15. Disputationes XVIII partim physicae partim medicae in Academia Rostochiana propositae (Rostochii: L. Albertum, 1603).
16. Commentariorum physicorum de vita et morte libri III: in quibus ejusdem argumenti ab Aristotele et Galeno, caeterisque tum philosophis tum medicis breviter sparsim obscuriusve tradita sunt: expeditiori methodo copiosius explicantur ... Postuma et a multis doctis viris diu desiderata ed./ Matthias Flacius (Lubecae: Iachius, 1616).
17. De valetudinae conservanda theses Rostochii, Excudebat Iacobus Lucius Transylvanus, 1574.

Muški pjevački zbor
ZAGREBAČKI LIJEČNICI PJEVAČI

AUDICIJA ZA NOVE ČLANOVE

Muški pjevački zbor ZAGREBAČKI LIJEČNICI PJEVAČI, koji je 2011. godine proslavio 40 godina rada, poziva sve zainteresirane liječnike, stomatologe te studente medicine ili stomatologije, ljubitelje zbornskog pjevanja da se priključe radu zbora.

Svi zainteresirani se mogu javiti dirigentu ili tajniku zbora na slijedeće elektronske adrese: leonard.bergovec@zg.htnet.hr ili givkic@hiim.hr

